

Sectorplan 07 Gescheiden ingezameld/afgegeven organisch bedrijfsafval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Organisch bedrijfsafval	Het gaat hierbij om 1) organische afval dat: <ul style="list-style-type: none"> • vrijkomt (niet limitatief) bij handel, diensten, overheden en industriële bedrijven; en • gescheiden is ingezameld dan wel gescheiden is afgegeven, en • wat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met gescheiden ingezameld groente-, fruit-, en tuinafval van huishoudens (gft-afval), zoals: <ul style="list-style-type: none"> - (gekookt) keukenafval en etensresten (swill); - voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot datum is); - Voedsel dat over de THT (tenminste houdbaar tot) datum is. 2) overig onverpakt of uitgepakt organisch afval van veilingen, tuincentra, (groot- en detail)handel, etc.
Organisch agrarisch bedrijfsafval	Het gaat hierbij om plantaardig afval dat vrijkomt bij land- en tuinbouwbedrijven, met uitzondering van restanten die achterblijven waar zij zijn ontstaan.
Residuen die ontstaan bij het verwerken van organisch bedrijfsafval_ of organisch agrarisch bedrijfsafval	Bij het verwerken tot compost en/of verder opwerken van compost tot keurcompostkwaliteit ontstaat – bijvoorbeeld bij het zeven – een residufractie die onder meer bestaat uit plastic, papier, touw, metaal, glas en dergelijke.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

In dit sectorplan worden de begrippen 'Organisch bedrijfsafval' en 'Organisch agrarisch bedrijfsafval' gebruikt. De Kaderrichtlijn afvalstoffen kent het begrip bioafval. Voor de relatie tussen deze begrippen zie de toelichting in paragraaf IV van dit sectorplan.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Organisch bedrijfsafval	<ul style="list-style-type: none"> • Composteren met het oog op recycling of; • Vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aerobe droging) met het oog op recycling van het digestaat. <p>Specifiek voor substroom 2 van de in paragraaf I opgenomen afbakening van 'Organisch bedrijfsafval' zijn ook andere vormen van recycling toegestaan, zoals bijvoorbeeld inzet als of verwerken tot diervoeder.</p>
b	Organisch agrarisch bedrijfsafval	<p>Recycling</p> <p>Voor organisch agrarisch bedrijfsafval afkomstig van teelt waarbij biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt waarvan bekend is dat die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu, is verwijderen door verbranden toegestaan. Zie de toelichting in paragraaf V van het sectorplan.</p>
c	Residuen die ontstaan bij het verwerken	Verwijderen door verbranden.

van organisch bedrijfsafval	
-----------------------------	--

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Indien de ontwikkelingen op gebied van cascadering in het kader van de biobased economy andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

De minimumstandaard biedt de mogelijkheid om organisch agrarisch bedrijfsafval afkomstig van teelt waarbij bepaalde biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt waarvoor is aangetoond dat die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu te verbranden. Tijdens de planperiode wordt onderzocht of het noodzakelijk is bepaalde verwerkingstechnieken voor die afvalstoffen te verplichten om zo voldoende zekerheid te bieden de om de risico's voor de menselijke gezondheid of het milieu weg te nemen. Zo nodig wordt de minimumstandaard bij een volgende herziening van het LAP aangepast.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de minimumstandaard en verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van [hoofdstuk B.13](#) kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven.

Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - uit paragraaf [B.13.2.2](#) van het beleidskader iets anders volgt en/of
  - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA (zie ook [hoofdstuk B.13](#), paragraaf B.13.7 van het beleidskader).

Biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen

Voor organisch agrarisch bedrijfsafval afkomstig van teelt waarbij biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt waarvan bekend is dat die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu kan van onderstaand beleid worden afgeweken.

Overbrenging vanuit Nederland:

Overbrenging vanuit NL:	In beginsel toegestaan?	Toelichting, voorwaarden of uitzondering
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.5.2). Voor gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval en residuen geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a en b, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder c, tenzij er alsnog een deel

		van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en/of wanneer de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook hoofdstuk B.13 , beleidskader par. B.13.5.2.) Voor dit afval geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a en b, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder c.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a en b, omdat recycling mogelijk is.
	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder c, omdat verbranding mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a en b) of verbranden (van afval als bedoeld in par. II onder c) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof .
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a en b, omdat recycling mogelijk is
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder c, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a en b, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder c.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a en b) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder c en d) mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a en b) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder c) mogelijk is.

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op al het organische bedrijfsafval dat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met gft-afval van huishoudens en dat t.b.v. verdere verwerking gescheiden is gehouden en ter verwerking gescheiden is afgegeven en ingezameld bij handel, diensten, overheden, veilingen, bedrijfskantines, etc. Het gaat daarbij zowel om bereide als niet bereide voedselresten.

Het betreft in ieder geval voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) datum is. De TGT datum staat op zeer bederfelijke producten (zoals bijvoorbeeld vlees en vis). Voedsel wat over de TGT-datum is, kan niet meer veilig gegeten worden. Voedsel dat over de THT-datum (ten minste houdbaar tot) kan hier ook onder vallen als het niet meer bruikbaar is. Voor wat betreft dit afval gaat het in eerste instantie om onverpakt organisch afval – denk aan bepaalde, niet verkoopbare levensmiddelen. Voor zover het gaat om verpakt afval valt dat als zodanig niet onder dit sectorplan. Verpakkingen met organische inhoud vallen onder sectorplan 2 'restafval van bedrijven' en hoeven niet te worden gescheiden. Hoewel niet verplicht worden in praktijk in veel gevallen verpakking en inhoud weldegelijk gescheiden. De verpakkingen vallen dan vervolgens onder sectorplan 41 'verpakkingen' of het sectorplan van de betreffende materiaalsoort van de verpakking en de vrijgekomen organische inhoud valt vervolgens alsnog onder dit sectorplan.

Met de tweede wijziging van LAP3 is ook organisch agrarisch bedrijfsafval aan de afbakening toegevoegd. Dit betreft resten van teelt afkomstig van agrarische bedrijven. Organisch bedrijfsafval van bijvoorbeeld de voedings- en genotmiddelen industrie wordt beschouwd als industrieel afval van valt niet onder sectorplan 7 maar onder de reikwijdte van sectorplan 3.

Organisch bedrijfsafval en bioafval

In de laatste wijziging van de Kaderrichtlijn afvalstoffen is het begrip 'bioafval' geïntroduceerd. Organisch bedrijfsafval valt onder deze definitie afhankelijk van de sector waar het afval uit afkomstig is. Gezien de afbakening van dit begrip in de wetgeving valt 'organisch agrarisch bedrijfsafval' strikt genomen niet onder het begrip 'bioafval'. Dit heeft vooral te maken met de herkomst van het afval. Om te bepalen welke afvalstoffen onder dit sectorplan vallen is de afbakening van paragraaf I leidend.

Relatie met de Verordening dierlijke bijproducten

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de [Verordening EG 1069/2009](#) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten (Verordening dierlijke bijproducten).

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Afbreekbare plastics (Bioplastics die worden aangemerkt als 'biologisch afbreekbaar')	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Keukenafval en etensresten die afkomstig zijn van internationaal opererende vervoermiddelen	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Organische monostromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Gescheiden ingezameld dan wel afgegeven groente-, fruit-, en tuinafval (gft-afval) van huishoudens	Zie SP6 (Groente- fruit- en tuinafval van huishoudens)
Groenafval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, en al het afval dat hiermee te vergelijken is, zoals onder meer grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven	Zie SP8 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Slachtafval, kadavers, etc. en andere organische	Zie SP65 (Dierlijk afval)

afvalstoffen van bedrijven die vallen onder categorie 1 en 2 materiaal van de Verordening dierlijke bijproducten.	
---	--

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcodes *kunnen* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200108 en 020103.

Deze code is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze Euralcode (zie ook [hoofdstuk D.5](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond het gescheiden houden van afvalstoffen ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
  - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([D.2](#))
  - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([D.2.2.4.2](#)).
  - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.
  - Mengen van afvalstoffen ([D.4](#))

Omgaan met de Eural ([Deel D.5](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is van belang vanaf het ontstaan van afvalstoffen tot en met het afvalverwerkingsproces, om te zorgen dat de afvalstoffen minimaal volgens de minimumstandaard verwerkt kunnen worden. Basis hiervoor zijn de afvalcategorieën.

Organisch bedrijfsafval waaronder ook begrepen organisch agrarisch bedrijfsafval dat vergelijkbaar is met gft of swill, valt onder de volgende categorie van bijlage II van het besluit activiteiten leefomgeving (Bal)²:

- Categorie 13: *bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval, met uitzondering van groenafval*, voor zover het afval vergelijkbaar is met gft van huishoudens;

Organisch agrarisch bedrijfsafval dat vergelijkbaar is met 'groenafval' zoals beschreven in sectorplan 08, kan ook vallen onder:

- Categorie 12: *groenafval* (bijvoorbeeld snoeiafval van fruitbomen, oude fruitbomen, etc...).

Op basis van de wetgeving en het beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk](#)

² De lijst met afvalcategorieën is overgenomen in bijlage 5 van dit LAP en waar nodig van extra toelichting voorzien.

[B.3](#) (Gescheiden houden van afvalstoffen) voor de algemene regels voor het gescheiden houden van afvalstoffen of [hoofdstuk D.4](#) (Mengen van afvalstoffen) voor de voorwaarden waaronder mengen met een vergunning kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

In artikel 3.39 (mengen voorafgaand aan inzameling of afgifte) van het Bal is het mengen van afvalstoffen, behoudens enkele uitzonderingen, als een milieubelastende activiteit aangewezen. In artikel 3.40 Bal is geregeld in welke gevallen het mengen van afvalstoffen vergunningplichtig is en in welke gevallen niet. Gevaarlijke afvalstoffen moeten altijd gescheiden worden gehouden. Voor niet gevaarlijke afvalstoffen geldt dat deze gescheiden gehouden moeten worden voor zover dit op basis het LAP gevergd wordt. Dit is uitgewerkt in [hoofdstuk B.3](#), paragraaf B.3.4 van het beleidskader.

Wil een bedrijf afvalstoffen die gescheiden moeten worden gehouden toch mengen, dan is die activiteit vergunningplichtig. [Hoofdstuk D.4](#) van het beleidskader beschrijft onder welke voorwaarden het mengen van afvalstoffen kan worden vergund.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor is op grond van artikel 10.47 eerste lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen (artikel 1b) dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden. Dit geldt voor alle afvalstoffen.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen, tenzij in de vergunning of op basis van algemene regels is bepaald dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. Zie de voorwaarden voor het vergunnen van menghandelingen in [hoofdstuk D.4](#) van het beleidskader.

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de [Verordening EG 1069/2009](#). Alle locaties waar dierlijke bijproducten opgeslagen of verwerkt worden moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van LNV, verwerkingsroutes aan deze verordening en geeft de noodzakelijke erkenning af. De NVWA controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

Organisch bedrijfsafval algemeen

De minimumstandaard voor (gescheiden ingezameld) organische bedrijfsafval is gericht op de recycling tot compost (art. 1 lid 1 f, Uitvoeringsbesluit meststoffenwet). Zowel composteren als (eerst) vergisten zijn beiden volgens de minimumstandaard toegestaan. Bij vergisten bevat de minimumstandaard de voorwaarde dat ook daarbij het doel moet zijn het recyclen van het digestaat. Alle vormen van verwerking van gft en/of swill op een locatie zijn vergunningplichtig.

Recycling van het digestaat houdt in dat het digestaat verwerkt moet worden tot compost dat voldoet aan de eisen van het [Uitvoeringsbesluit meststoffenwet](#). Vloeibare compost bestaat niet. Compost is per definitie een zodanig stabiel eindproduct dat daarin alleen nog een langzame afbraak van humeuze verbindingen plaatsvindt (art. 1 lid 1 f, Uitvoeringsbesluit meststoffenwet). Digestaat na vergisting is in veel gevallen niet stabiel en moet, al dan niet na scheiding in een dikke en dunne fractie, aerob verder worden verwerkt. Alleen als is aangetoond dat de dikke fractie van het digestaat een stabiel eindproduct is, bijvoorbeeld met de Oxitop- of Rottegrad-methode, kan aerobe droging achterwege blijven. De dikke fractie van het digestaat kan als compost worden afgezet als het voldoet aan de definitie van compost in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Ook swill ((gekookte) etensresten en keukenafval) kan samen met gft-afval uit huishoudens en ander organisch bedrijfsafval worden verwerkt in een composteer- of vergistingsinstallatie, wanneer hierdoor het composteer- of vergistingsproces niet wordt verstoord.

In maart 2020 verscheen het rapport 'Kleinschalige verwerkingsvormen voor gft en swill' (LeAF) waarin verschillende methoden van kleinschalige verwerking onderzocht zijn en naast de huidige wet- en regelgeving zijn gelegd. In dit onderzoek zijn 11 populaire methoden, waaronder fermenteren (via Bokashi) en wormencomposteren, als ook (zgn) compostermachines onderzocht en vergeleken met een voorbeeld van grootschalige compostering. Uit het onderzoek blijkt dat maar weinig methoden/apparaten een eindmateriaal opleveren dat als meststof op de bodem toegepast mag worden. Stabiele compost is momenteel het enige product uit de afvalstromen gft (en swill) dat als meststof op de bodem toegepast mag worden en stabiele compost kan alleen worden bereikt met een voldoende lange verwerkingstijd.. Dit betekent dat alleen kleinschalige verwerkingsvormen die stabiele compost opleveren vergund kunnen worden. Andere Andere outputmaterialen zouden daarom eerst, net als digestaat uit een vergister, (na)gecomposteerd moeten worden om aan de minimumstandaard te voldoen. Bij eventuele vergunningverlening zal er dus aandacht moeten zijn voor (na)compostering van het verkregen resultaat.

Een ander aandachtspunt is dat het verwerken van organisch bedrijfsafval bij kleinschalige initiatieven, zoals buurtcompostering, niet te bedoeling is. Bij eventuele vergunningverlening voor dergelijke initiatieven zal hiervoor aandacht moeten zijn in het acceptatie- en verwerkingsbeleid zodat die initiatieven zich uitsluitend richten op afval van huishoudens (zie verder sectorplan 6).

De Europese Meststoffenverordening

Met de herziening en het ingaan van de [Europese Meststoffenverordening](#) in 2022 bestaat de mogelijkheid om digestaat als bemestingsproduct toe te passen, mits deze aan bepaalde eisen voldoet.

In de Meststoffenverordening worden verschillende Productfunctiecategorieën (PFC's) van EU bemestingsproducten gedefinieerd. Deze PFC's kunnen gemaakt worden uit verschillende materialen, opgedeeld in bestanddelencategorieën (Component Material Categories, CMC's). De verordening specificeert zowel eisen aan de producten (EU 2019/1009 Bijlage 1, deel 2) als aan de bestanddelen (EU 2019/1009 Bijlage 2, deel 2).

Een van de bestanddelencategorieën is 'ander digestaat dan digestaat van verse gewassen', onder code CMC 5. Digestaat van 'bioafval' valt onder deze categorie.

De Meststoffenverordening biedt een geharmoniseerd kader voor de handel in bemestingsproducten en kan gebruikt worden voor handel van deze producten tussen Europese landen. Daarnaast blijven voorlopig de Nederlandse regels bestaan voor de handel binnen Nederland. Als fabrikant mag u zelf beslissen of u kiest voor een CE-markering. Wilt u een product bijvoorbeeld alleen op de Nederlandse markt brengen? Dan hoeft u zich alleen aan de Nederlandse regels te houden. U kunt daarnaast ook kiezen voor een CE-markering. U mag het product dan niet alleen in Nederland op de markt brengen, maar ook binnen Europa.

De Meststoffenverordening stelt zowel aan het productieproces, als aan het product als meststof eisen. Dit houdt in dat er een conformiteitsbeoordelingsprocedure moet worden doorlopen. Daarnaast moet er een nieuw etiket worden gemaakt dat voldoet aan de eisen. Zie voor meer informatie: [Nieuwe mestproducten ontwikkelen \(rvo.nl\)](#).

Met deze mogelijkheid om digestaat, onder voorwaarden van de Meststoffenverordening, als bemestingsproduct toe te passen, kan ook invulling worden gegeven aan recycling als minimumstandaard.

Organisch agrarisch bedrijfsafval

De minimumstandaard voor organisch agrarisch bedrijfsafval is recyclen. Dit betekent dat voor deze afvalstroom ook andere vormen van recycling dan alleen composteren of vergisten zijn toegestaan, zoals inzet als (grondstof voor) diervoeder maar ook andere toepassingen. Indien organisch agrarisch bedrijfsafval wordt gecomposteerd of vergist zal aan wat in de voorgaande alinea's is opgenomen over verwerken tot compost moeten worden voldaan. Ook bij andere vormen van recycling dan composteren of vergisten zal gelet moeten worden op de van toepassing zijnde

wet- en regelgeving. Zo is er voor het maken van diervoeder regelgeving in onder andere de [Wet dieren](#).

Anders dan voor groenafval (zie [sectorplan 8](#) 'Gescheiden ingezameld groenafval') is voor organisch agrarisch bedrijfsafval is geen uitzondering opgenomen voor het verbranden in de openlucht of op de bodem brengen buiten een stortplaats. Dit verbranden in de openlucht of op de bodem brengen buiten een stortplaats mag alleen met een ontheffing van het bevoegd gezag, zie art 10.63 Wm. Omdat bevoegd gezag rekening moet houden met het LAP (artikel 10.14 van de Wm) en deze vormen van verwerking niet voldoen aan de minimumstandaard is het niet mogelijk om dit binnen de kaders van het LAP toe te staan.

Mogelijkheid tot verbranden vanwege resistentie schimmels tegen azolen

Voor organisch agrarisch bedrijfsafval is bij de minimumstandaard een uitwijkmogelijkheid opgenomen indien er in de afvalstroom biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast die een risico kunnen geven voor de menselijke gezondheid en het milieu bij recyclen. Deze uitwijkmogelijkheid maakt het mogelijk om de betreffende situaties verbranding te vergunnen. De reden voor het opnemen van deze uitwijkmogelijkheid is dat uit herhaald onderzoek van het RIVM en anderen is gebleken dat bij verwerking van organisch agrarisch bedrijfsafval het risico reëel is dat, afhankelijk van een aantal condities, azolenresistentie op kan treden bij de schimmel *Aspergillus fumigatus* (meer achtergrond informatie hierover staat hierna). De uitwijkmogelijkheid in de minimumstandaard betreft niet enkel en alleen azolen zodat de minimumstandaard niet aangepast hoeft te worden als blijkt dat er meer biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen kunnen leiden tot een risico. De lijst van specifieke biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen of bestanddelen daarin die een risico vormen zijn hierna opgenomen onder de kop 'Overzicht van biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen die een risico vormen bij recycling'.

Azool-bevattende middelen zijn belangrijk als medicijn tegen schimmelinfecties bij de mens en hebben ook andere toepassingen in biociden, in gewasbeschermingsmiddelen, in diergeneesmiddelen en in cosmetische producten. Het blijkt dat er bij de schimmel *Aspergillus fumigatus* resistentie kan ontstaan tegen medicijnen op basis van azolen. *Aspergillus fumigatus* is een schimmelsoort die veelvuldig voorkomt in het milieu. Het inademen van resistente schimmelsporen kan bij ernstig zieke patiënten met een verzwakt immuunsysteem of longinfecties ertoe leiden dat de medicijnen hiertegen niet meer aanslaan. In de afgelopen jaren is er een toename waargenomen van resistentie (vermindering van gevoeligheid) tegen bepaalde azolen bij *Aspergillus*. Dit is ook in twee Kamerstukken van LNV (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-27858-460.html>) en VWS (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-27858-411.html>) aan de Tweede Kamer gemeld.

Er zijn specifieke situaties waar de omstandigheden zodanig zijn dat resistentie zich kan ontwikkelen, overleven en verspreiden, zeer waarschijnlijk ook al bij lage concentraties azolen. Het onderzoek hiernaar is nog gaande. Een van deze, al bekende, situaties komt voor bij het composteren van resten van de bloembollenteelt (zie de [bijlage](#) bij de [Kamerbrief](#) van 4 december 2017).

In een [brief aan de Tweede Kamer](#) is de inzet van het Kabinet gegeven over het voorkomen van het ontstaan en verspreiden van resistentie bij de schimmel *Aspergillus fumigatus* tegen azolen. Daarin is onder andere opgenomen dat samen met de sector wordt gekeken naar werkbare en effectieve maatregelen. Zo worden er gebruiksvorschriften voorbereid om het ontstaan van hotspots te voorkomen.

Daarnaast is er de mogelijkheid/optie, in het geval dat bekend is of tijdens de teelt gewasbeschermingsmiddelen met azolen zijn ingezet, om dit groenafval te verbranden in plaats van te recyclen. Dit om de vorming van azolenresistentie te voorkomen.

Overzicht van biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen die een risico vormen bij recycling

Hieronder staat het overzicht van biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen waarvan bekend is dat ze een risico kunnen geven voor de menselijke gezondheid of het milieu bij recycling. Dit hoort bij de uitwijkmogelijkheid voor verbranding die is opgenomen bij deelstroom b van de minimumstandaard, zie ook hiervoor. Het overzicht is gebaseerd op onderzoek en wordt geactualiseerd als er nieuwe ontwikkelingen zijn. De mogelijke toepassing van biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen met een stof in het overzicht is in een professionele omgeving. Een inzamelaar kan bij een ontdoener dan ook vragen of een van de middelen in het overzicht gebruikt zijn. De mate van toepassing is niet van belang omdat bij een laag gehalte aan azolen al resistentie kan ontstaan.

In het overzicht (*bron: Groen- en houtafval als bron van azolen-resistente schimmel, eindconcept 16 juni 2020*) zijn de werkzame stoffen opgenomen met onderscheid naar toepassing.

Soort toepassing	Stof
biociden	Propiconazole
	Tebuconazole
Gewasbeschermingsmiddel	Bromuconazole
	Cyproconazole
	Difenoconazole
	Epoxiconazole
	Imazalil
	Metconazole
	Paclobutrazole
	Penconazole
	Prochloraz
	Propiconazole
	Prothioconazole
	Tebuconazole
	Triflumizole
	Triticonazole

Voor de verwerking volgens bovenstaande minimumstandaard zijn ook volgende bepalingen van belang:

Relatie met Verordening dierlijke bijproducten (1069/2009/EG)

De Verordening dierlijke bijproducten is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de [Verordening dierlijke bijproducten](#) als de Wet milieubeheer van toepassing. Indien verwerking door composteren of vergisten plaatsvindt, moet ook zijn voldaan aan de bepalingen van de Verordening dierlijke bijproducten. Dat betekent onder andere dat verwerking moet plaatsvinden in een erkende installatie en moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangpunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het Bal.

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) bepaalt dat storten van gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval niet is toegestaan. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 15 of 18 en categorie 20 - zijn deze bedrijfsafvalstoffen en reststoffen van composterings- of vergistingsinstallaties inbegrepen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Bij biotische grondstoffen wordt vaak de term cascadering gebruikt wanneer sprake is van meerdere vormen van verwerking. Het doel van cascadering is in dat geval kortgezegd het efficiënte en effectieve gebruik van biomassa. Cascadering is dan ook te zien als een nadere uitwerking van delen van de hiërarchie specifiek voor biotische stromen (zie ook [hoofdstuk A.4](#) van

het beleidskader).

Op dit moment wordt in het LAP nog niet expliciet gestuurd volgens cascadering, ook al omdat veel zaken op dit gebied nog erg in ontwikkeling zijn. Op het moment dat voor bepaalde biotische stromen – zoals bijvoorbeeld gft van huishoudens – alternatieve vormen van verwerking ontstaan en daadwerkelijk op de markt komen kan dit veranderen. In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Indien er meerdere vormen van verwerking beschikbaar komen kan met die methodiek worden bezien of het zin heeft om beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Dit kan dan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

Zoals bij de toelichting op de minimumstandaard in par V bij 'mogelijkheid tot verbranden' zijn er middelen die na de beoogde toepassing waarvoor ze zijn goedgekeurd nog een risico voor het milieu en/of de menselijke gezondheid kunnen hebben. De ontwikkelingen hierbij worden gevolgd, niet alleen voor azolen waarbij dit risico bekend is, maar ook voor andere biociden, gewasbeschermingsmiddelen e.d. Als er aanleiding toe is, kan de minimumstandaard worden aangepast zodat alleen een verantwoorde verwerking nog is toegestaan. Een verantwoorde verwerking is dan dat de biociden en gewasbeschermingsmiddelen geen risico meer geven voor de mens en het milieu. Zoals blijkt uit de Kamerbrief van 24 oktober 2019 zijn er waarschijnlijk ook andere bronnen waar door gebruik van azolen resistentie van de schimmel *Aspergillus fumigatus* kan ontstaan. Als dit blijkt uit onderzoek kan ook voor andere afvalstromen de minimumstandaard aangepast worden zodat er een veilige verwerking mogelijk is.

VII Overige informatie

Voedselvermalers

Uit een [uitgevoerde LCA-studie](#) blijkt dat de meest milieuhygiënische wijze van afvalbeheer brongescheiden inzameling is gevolgd door vergisten en composteren. Afvoer via een ongescheiden rioolstelsel en verwerking in RWZI levert de minst gunstige resultaten op. De uitkomsten van de LCA-studie geven geen aanleiding om het huidige beleid rond de afvoer en verwerking van voedselresten via het riool aan te passen.

Overigens was het op grond van artikel 3.131 het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) niet toegestaan om afvalwater te lozen dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen.

Met de komst van de Omgevingswet is dit verbod via de zogenaamde bruidsschat automatisch onderdeel van de gemeentelijke omgevingsplannen geworden, maar hebben gemeenten de komende jaren de mogelijkheid om dit te heroverwegen (zie ook beleidskader, hoofdstuk A8). Omdat er op dit gebied initiatieven zijn en pilots worden uitgevoerd, worden gemeenten aangeraden tijdig in hun omgevingsplan regels rond voedselvermalers op te nemen. Hierbij dienen gemeenten rekening te houden met het onderstaande en dit in hun omgevingsplan te borgen. Dit geldt daarbij zowel voor het gebruik van vermalers door huishoudens als voor het gebruik ervan door bedrijven binnen de gemeente.

Minimumstandaard voor bioafval van bedrijven en vergelijkbaar bioafval van huishoudens is opwerken tot een toepasbare meststof of bodemverbeteraar. Combinatie met winnen van groene energie is hierbij aanvullend, maar mag niet in de plaats komen van deze hoofddoelstelling. Dit betekent dat het toestaan van het gebruik van voedselvermalers t.b.v. het verwerken van keukenafval in strijd is met een doelmatig afvalbeheer (en dus in strijd is met het LAP) wanneer dit is gekoppeld aan afvoer via een ongescheiden rioolstelsel en verwerking in RWZI. Inzet van voedselvermalers is alleen doelmatig wanneer cumulatief;

- afvoer van het maaisel plaatsvindt via een stelsel gescheiden van ander afval(water), en
- het afgevoerde maaisel separaat van ander afval(water) wordt afgevoerd naar een verwerker, en
- deze verwerker het verwerkt tot een toepasbare meststof of bodemverbeteraar, en
- deze verwerking zeker is en langjarig contractueel is vastgelegd alvorens de toestemming tot plaatsen wordt gegeven (dit laatste om te voorkomen dat na aanleg blijkt dat doelmatige afvoer niet goed is geregeld en de vermalers toch kunnen worden gebruikt en het maaisel alsnog op het riool komt).

Zie verder ook [hoofdstuk B.3](#) van het beleidskader.

Voedselverspilling en ketengericht afvalbeleid

Ten aanzien van de in organisch afval van bedrijven voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de hele keten. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen).

Speciaal hiervoor is er de taskforce Circular Economy in Food opgericht evenals het platform www.samentegenvoedselverspilling.nl. Samentegen voedselverspilling hanteert voor de optimale verwaarding van voedselreststromen de Ladder van Moerman. Op het eerste gezicht lijkt daar vergisting hoger gewaardeerd dan composteren. bedoeld wordt echter in beide gevallen: het produceren van een meststof (compost), waarbij de optie met voorvergisting volgens de ladder van Moerman hoger gewaardeerd wordt. Voor het LAP voldoen beide vormen aan de minimumstandaard.